

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до підготовки і складання
комплексного державного іспиту за фахом**

для студентів другого (магістерського) рівня
за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура)
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

УДК 378.22 (072) : 796

М 54

М 54 Методичні вказівки до підготовки і складання комплексного державного іспиту за фахом для студентів другого (магістерського) рівня за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка // С.С. Возний, І.Г. Глухов, І.В. Городинська, Ю.А. Грабовський, О.С. Кольцова, І.В. Маляренко, О.Б. Пришва, С.І. Степанюк. – Херсон: вид-во ФОП Вишемирський В. С., 2019. – 32 с.

ISBN 978-617-7783-26-7

Укладачі: **Возний С.С.** – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту Херсонського державного університету;
Глухов І.Г. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту Херсонського державного університету;
Городинська І.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання Херсонського державного університету;
Грабовський Ю.А. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання Херсонського державного університету;
Кольцова О.С. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання Херсонського державного університету;
Маляренко І.В. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання Херсонського державного університету;
Пришва О.Б. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання Херсонського державного університету;
Степанюк С.І. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання Херсонського державного університету.

Рецензенти: **Блах В.С.** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент загальноуніверситетської кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова
Лук'янченко М.І. – доктор педагогічних наук, професор, директор інституту фізичної культури і здоров'я Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Розглянуто

*на засіданні кафедри теорії та методики фізичного виховання
(протокол від 04 березня 2019 № 7).*

Схвалено

*Науково-методичною радою факультету фізичного виховання та спорту ХДУ
(протокол від 18 березня 2019 № 4)*

Погоджено

Науково-методичною радою ХДУ (протокол від 19 червня 2019 № 5)

Затверджено

Вченою радою ХДУ (протокол від 24 червня 2019 № 12)

УДК 378.22 (072) : 796

ISBN 978-617-7783-26-2

© Колектив авторів, 2019
© ФОП Вишемирський В.С., 2019

ЗМІСТ

Розділ 1. Підготовка до комплексного державного іспиту за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура).....	4
1.1. Мета й функції комплексного державного іспиту за фахом.....	4
1.2. Загальні вимоги до організації комплексного державного іспиту за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура) у ХДУ	7
1.3. Особливості підготовки до державного комплексного іспиту.....	9
1.4. Критерії екзаменаційних оцінок і методика оцінки результатів державного іспиту.....	11
Розділ 2. Програми та питання комплексного державного іспиту	14
2.1. Фізична культура різних груп населення	14
2.1.1. Програма першого модулю до атестації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр».....	14
2.1.2. Питання до першого модулю атестації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» «Фізична культура різних груп населення».....	18
2.1.3. Література	20
2.2. Медико-біологічні основи фізичної культури та спорту ..	21
2.2.1. Програма другого модулю атестації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр».....	21
2.2.2. Питання до другого модулю атестації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» «Медико-біологічні основи фізичної культури та спорту».....	24
2.2.3. Література.....	25
2.3. Управління та маркетинг у фізичній культурі та спорті.	26
2.3.1. Програма третього модулю до атестації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр».....	26
2.3.2. Питання до третього модулю атестації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» «Управління та маркетинг у фізичній культурі та спорті».....	29
2.3.3. Література.....	31

РОЗДІЛ 1
ПІДГОТОВКА ДО КОМПЛЕКСНОГО
ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА)

1.1. Мета й функції комплексного державного іспиту за фахом

Відповідно до навчального плану за освітньо-професійною програмою "Середня освіта (Фізична культура)" вибрано структуру завдань державної атестації випускників згідно з наступним варіантом: захист дипломної роботи та комплексний державний іспит за фахом який складається з трьох модулів. Перший модуль – фізична культура різних груп населення; другий – медико-біологічні основи фізичної культури та спорту; третій – управління та маркетинг у фізичній культурі та спорті.

Комплексний державний іспит за фахом з підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти є продовженням освітнього процесу, складовою частиною завершального етапу підготовки магістрів за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

Мета комплексного державного іспиту зумовлюють і його функції. Головною з них є контроль та оцінка рівня компетентностей випускника, отриманих студентом протягом навчання. Важливе значення має функція виявлення навичок вирішення практичних завдань, конкретного аналізу проблемних ситуацій на мікроекономічному рівні. Комплексний державний іспит виконує ще й важливу виховну функцію.

Керуючись принципами гуманізму, демократизму, принципами організації процесу фізичного виховання і враховуючи національні засади виховання і регіональні особливості, передовий вітчизняний і світовий досвід, з метою формування системи знань про фізичну культуру, яка відповідає сучасності і віковим особливостям різного контингенту населення в процесі фізичного виховання, випускник повинен **мати фахові компетентності:**

- здатність використовувати в професійній діяльності інноваційні технології, сучасні засоби і методи наукових досліджень;

- здатність акумулювати і використовувати знання організаційного-управлінської діяльності в галузі фізичної культури і спорту;

- здатність до коригування тренувального і змагального навантаження на основі контролю стану осіб, що займаються фізичними вправами, застосовування індивідуального підходу в навчально-тренувальній та змагальній діяльності.

Атестація на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» на факультеті фізичного виховання та спорту призначена виявити рівень знань та вмінь з циклу фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін: медико-біологічних та спеціальних, що відповідають рівню вищої освіти “магістр” згідно стандарту вищої освіти, затвердженого Міністерством освіти і науки України.

Атестація на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» побудований за модульно-блочною системою таким чином:

- перший модуль – фізична культура різних груп населення;
- другий модуль – медико-біологічні основи фізичної культури і спорту;

- третій модуль – управління та маркетинг у фізичній культурі та спорті.

Кожний модуль складається з програм дисциплін, які входять до нього і розкривають загальний зміст і основні вимоги щодо знань і вмінь ступеня вищої освіти “магістр”, а також питання основних теоретичних і практичних положень.

При складанні атестації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» студент повинен дати кваліфіковану змістовну відповідь на три питання (по одному з кожного блоку). При необхідності відповідь доповнюється прикладами практичного використання тих чи інших видів і методів діяльності викладача (методичні розробки, структура плану-конспекту уроку, методики спортивного тренування, підготовка та проведення позашкільних заходів та ін.)

Підсумкова атестація здобувачів ступеня вищої освіти “магістр” проводиться у вигляді державного іспиту та захисту дипломної роботи. Дипломна робота магістра – самостійно виконана науково-

дослідна робота здобувача ступеня вищої освіти магістр, головною метою і змістом якої є наукові дослідження з новітніх питань теоретичного або прикладного характеру за профілем підготовки. Основне завдання дипломної роботи – продемонструвати рівень наукової кваліфікації, уміння самостійно вести науковий пошук і розв'язувати конкретні наукові завдання.

Студент, який виконує дипломну роботу:

- самостійно оцінює актуальність і значущість проблеми, пов'язаної з темою дипломної роботи;
- здійснює збір, обробку, систематизацію та аналіз даних наукових досліджень з теми дипломної роботи;
- вивчає, аналізує і узагальнює існуючий науково-методичний та дослідницький досвід;
- усебічно досліджує проблему, приймає самостійні рішення щодо вибору методів та бази дослідження;
- проводить дослідно-експериментальну роботу за темою;
- оформлює результати дослідження відповідно до вимог щодо дипломної роботи ХДУ;
- несе повну відповідальність за зміст та оформлення дипломної роботи;
- проводить апробацію результатів дослідження на наукових та/або науково-практичних конференціях;
- готує до друку статті (не менше двох) за результатами дослідження;
- готує засоби візуалізації результатів дипломної роботи (комп'ютерні презентації, програми, відеоролики, друковані посібники).

Обсяг дипломної роботи 55-65 сторінок друкованого тексту; кількість наведених бібліографічних джерел у переліку повинна бути в межах 60 ± 10 .

Очікувані результати навчання:

студент як суб'єкт буде здатен:

- *використовувати* інноваційні технології в галузі фізичної культури і спорті та професійній діяльності; *розробляти* інноваційні програми спортивної та спортивно-оздоровчої діяльності з урахуванням потреб які виникають;

- *застосовувати* різні форми рекреаційно-оздоровчої діяльності та проводити заняття оздоровчої спрямованості; *розробляти* та *реалізовувати* різні програми рекреаційно-оздоровчої спрямованості з фізкультурниками і спортсменами різних кваліфікацій;

- *застосовувати* сучасні методи управління в організаціях фізкультурно-спортивної спрямованості, *розробляти* технології з прийняття та реалізації управлінських рішень в мережі фізкультурно-спортивних послуг.

Комплексний державний іспит за фахом 014 Середня освіта (Фізична культура), за умов всебічного аналізу його результатів, дозволяє найбільш вичерпно з'ясувати позитивний досвід та недоліки в організації, змісті й методиці викладання фахових дисциплін, а також самостійної роботи студентів.

Все це дає можливість визначити конкретні заходи щодо удосконалення викладання фахових дисциплін, накреслити шляхи поліпшення взаємозв'язку та спадкоємності у їх викладанні.

Таким чином, комплексний державний іспит в значно більшій мірі, аніж курсові іспити, є засобом всебічного впливу на особистість студента і має контрольну, пізнавальну та виховну функції.

1.2. Загальні вимоги до організації комплексного державного іспиту за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура) у ХДУ

Згідно до навчального плану комплексний іспит за фахом має три модулі. I модуль - Фізична культура різних груп населення; II модуль - Медико-біологічні основи фізичної культури та спорту; III модуль - Управління та маркетинг у фізичній культурі та спорті. Іспит складають випускники в один день.

Розклад комплексного державного іспиту складається деканатом факультету фізичного виховання та спорту, узгоджується з навчальним відділом університету, затверджується проректором з навчальної та науково-педагогічної роботи університету і доводиться до відома всіх учасників іспиту не пізніше як за місяць до його початку.

Проведення іспиту здійснюється екзаменаційною комісією. Екзаменаційна комісія формується щорічно на період проведення іспиту з числа професорсько-викладацького складу кафедр теорії та методики фізичного виховання, медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту, олімпійського та професійного спорту в кількості чотирьох осіб на чолі з головою - висококваліфікованим фахівцем в галузі фізичного виховання, який має вчений ступінь або звання. Як правило, голова комісії – запрошений фахівець з іншого навчального закладу, або Персональний склад комісії затверджується ректором університету не пізніше як за три місяці до початку державного іспиту. Для ведення протоколів екзаменаційної комісії призначається технічний секретар з числа співробітників факультету.

Процедура іспиту передбачає наступне: студенти почергово витягують білети, отримують завірений печаткою папір для відповідей окремо до кожного модулю. На кожному аркуші студентом вказується прізвище, ім'я, по-батькові, номер і назва модулю, переписується відповідне питання з білету. В кінці відповіді студентом ставиться особистий підпис. Допускається написання відповіді з обох боків аркуша. У разі необхідності, студент має право на додатковий аркуш. Тривалість державного комплексного іспиту – 3 години. Протягом цього часу студенти мають право тимчасово (не більше п'яти хвилин) вийти з аудиторії за необхідністю.

Студенту надається можливість користуватися програмами з кожної дисципліни, що включені до комплексного державного іспиту за фахом.

Якщо при підготовці відповіді на державному іспиті випускник користувався не дозволеними довідковими матеріалами, або засобами зв'язку, члени комісії приймають рішення про видалення випускника з іспиту з подальшим внесенням до протоколу екзаменаційної комісії запис «Видалений».

У кінці іспиту студент здає білет та оформлені відповіді членам екзаменаційної комісії, яка їх перевіряє і оцінює. В кінці засідання комісії, при обов'язковій присутності голови, заповнюється зведена екзаменаційна відомість. У зведеній відомості кожному випускнику ставиться одна підсумкова оцінка за кожний модуль, яка визначається

за допомогою обговорення думок членів комісії. При проведенні обговорення голова комісії має право вирішального голосу.

Підсумкова оцінка вноситься до протоколу і залікову книжку студента, закріплюється підписом голови екзаменаційної комісії і всіх присутніх на засіданні комісії членів ЕК.

Підсумки роботи екзаменаційної комісії студентам повідомляє її голова - оголошує виставлені оцінки у той же день. Виставлені оцінки не переглядаються.

Зведена екзаменаційна відомість і залікові книжки студентів випускників передаються в деканат.

Студентам, які не склали комплексний державний іспит за фахом з поважних причин (підтверджених документально), ректором ХДУ може бути надана можливість складання іспиту під час захисту дипломної роботи або в інший день роботи ЕК.

1.3. Особливості підготовки до державного комплексного іспиту

Іспити - це відповідальний період в житті будь-якої людини, так як саме від їх результатів залежить майбутнє. Кожному, хто хоч раз здавав іспити, відомо, що відбувається не тільки перевірка знань, а й важка перевірка особистості, яка вимагає мобілізації всіх розумових і психологічних сил.

Іспит - найбільш складна стресова ситуація, що ставить особливі вимоги до людини, до його особистісних якостей, до його психічної стійкості. А вміння не губитися в складних ситуаціях, навіть якщо вони повторюються, саме собою не приходить.

Звичайно, головною умовою успішної здачі іспиту була і залишається хороша предметна підготовка. Але крім цього важливим критерієм успіху на іспиті є емоційна стійкість, вміння не впадати в паніку, не дивлячись ні на що. Безпосередню підготовку до іспиту можна проводити, як мінімум за трьома напрямками:

Перший напрямок. Після прочитання запитання знайдіть відповідь у конспекті, доповніть інформацію з рекомендованих джерел. В цьому випадку сприймайте відповідь як інформацію і обов'язково перевірте себе на подібних запитаннях. При такому

підході система питань керує вашою підготовкою, бо відображає структуру предмета і охоплює весь обсяг необхідних знань.

Другий напрямок. Завчасно повторивши розділ за підручником, спробуйте письмово відповісти на питання (на враховуючи час), а потім звірте відповіді. Прогалини у знаннях відразу ж стануть помітні. Після відповідної корекції знань і усунення недоліків в них, відповідайте на аналогічні питання.

Третій напрямок. Полягає у повній імітації іспиту, а саме - ви ставите перед собою годинник і намагаєтесь відповісти на запитання з урахуванням часу.

Повноцінну підготовку до іспитів дає розумна комбінація всіх трьох напрямків: першого і другого, якщо в запасі достатньо часу, а саме підготовка розпочата завчасно; третього - напередодні екзамену (у всякому разі, цей спосіб дасть вам реальну картину ваших знань і рівня підготовки).

Поради:

✓ Зосередьтесь на матеріалі, що вивчаєте. Вимкніть всі телекомунікаційні засоби. Не відволікайтесь на сторонні речі. Плануйте обсяг матеріалу на день.

✓ Вивчення будь-якого матеріалу передбачає його розуміння. Не зрозумілий, не усвідомлений матеріал навряд чи запам'ятається.

✓ Дуже важливо налаштувати себе на засвоєння матеріалу, від цього залежить час збереження вивченого у пам'яті.

✓ Час підготовки до екзамену необхідно розумно розподілити. Немає сенсу займатися багато часу витратити без перерви. Краще вчити блоками – засвоїли тему, закріпили – відпочили. Після відпочинку – повторення вивченого, і можна переходити до нової теми.

✓ Підготовка до екзаменів не повинна відбуватися вночі – навпаки, готуючись до екзаменів необхідно добре виспатись, особливо в останню ніч перед екзаменом, тоді мислення, пам'ять, кмітливість будуть набагато кращими і відповіді більш повними.

1.4. Критерії екзаменаційних оцінок і методика оцінки результатів державного іспиту

Контроль успішності здобувача здійснюється з використанням методів і засобів, що визначенні в ХДУ. Академічні успіхи здобувача оцінюються за шкалою, яка застосована в ХДУ з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS. Критерії оцінювання наведені у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

Критерії екзаменаційних оцінок

Національна шкала	Шкала ECTS	Кількість балів	Визначення ECTS
Відмінно	A	90-100	Здобувач має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, може чітко сформулювати дефініції, використовуючи спеціальну термінологію, володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми теорії і методики фізичного виховання та спорту, її мету та завдання. Вміє творчо застосувати здобуті практичні вміння і навички при аналізі основних питань та використовує їх під час відповіді.
Добре	B	82-89	Здобувач має глибокі міцні ґрунтовні знання, використовує практичні навички, але може допустити неточності в формулюванні, незначні помилки в наведених прикладах.
Добре	C	75-81	Здобувач знає програмний матеріал у повному обсязі, має практичні вміння, але не вміє поєднувати теоретичні і практичні аспекти фізичного виховання та спорту. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.
Задовільно	D	66-74	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння необхідності поєднання теорії і практики з фізичної

Національна шкала	Шкала ECTS	Кількість балів	Визначення ECTS
			культури та спорту, але допускає неточності в термінології, відповіді неповні, серед яких є значна кількість суттєвих.
Задовільно	E	60-65	Здобувач має базовий рівень знань, володіє необхідними вміннями та практичними навичками для вирішення стандартних завдань фізичного виховання; виявляє розуміння лише основних положень навчального матеріалу; здатний, з помилками та з додатковими питаннями, сформулювати визначення понять та категорій.
Незадовільно	FX	35-59	Здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях, не пов'язує теорію і практику фізичного виховання в єдину структуру
Незадовільно	F	<35	Здобувач не володіє необхідними знаннями, вміннями, навичками та науковими термінами, не використовує практичні вміння і навички з фізичного виховання, демонструє низький рівень теоретико-методичних знань та умінь.

Перевірка письмових відповідей магістрантів проводиться за кожним модулем окремо. При цьому члени екзаменаційної комісії звертають увагу на:

- здатність творчо вирішувати різноманіття сучасних наукових проблем і практичних завдань у сфері фізичної культури і спорту на основі розвитку теоретико-методологічного мислення;
- повноту відповіді (кількість знань про об'єкти, що зазначені в питанні);
- глибину відповіді (сукупність усвідомлених знань про об'єкти);

-конкретність відповіді (вміння розкрити конкретні прояви узагальнених знань; довести на прикладах основні положення);

-системність відповіді (надання знань про об'єкт в системі, з виділенням структурних елементів, розташованих у логічній послідовності);

-розгорненість відповіді (здатність розгорнути знання в ряд послідовних кроків);

-усвідомленість відповіді (розуміння зв'язку між окремими знаннями; вміння виділити суттєві і несуттєві зв'язки).

Голова екзаменаційної комісії має право здійснити перевірку будь-яких відповідей студентів. Обов'язково головою перевіряються відповіді, оцінені викладачами максимальними та мінімальними балами. При виникненні спірних оцінок рішення приймається голосуванням членів екзаменаційної комісії. Після оцінювання всіх відповідей магістрантів і затвердженні оцінок на закритому засіданні екзаменаційної комісії, результати оголошуються.

При оцінюванні захисту дипломної роботи екзаменаційна комісія звертає увагу на:

– аргументацію вибору теми та розкриття дослідження з урахуванням власного вкладу дослідника;

– логічність, послідовність, лаконічність викладання матеріалу дослідження;

– наявність презентації, що розкриває, доповнює, уточнює основні положення які виносяться на захист;

– компетентність, етика і культура ведення дискусії магістранта.

РОЗДІЛ 2

ПРОГРАМИ ТА ПИТАННЯ КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ

2.1. Фізична культура різних груп населення

2.1.1. Програма першого модулю до атестації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр»

Розв'язання теоретичних та практичних завдань організації освітнього процесу в школі, в цілому в закладах освіти, реалізація шляхів соціалізації особистості на різних вікових етапах її формування, втілення загально-гуманістичних вимог до становлення повноцінного спеціаліста-педагога в умовах розбудови суспільства незалежної української держави неможливі без знання провідних фактів, механізмів та закономірностей життя людини, досягнень педагогічної науки.

Програма атестації на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» включає основні положення з таких тем: роль і місце фізичної культури в житті суспільства, засоби і методи фізичного виховання, нормування фізичних навантажень у фізичному вихованні, навчання фізичним вправам, підґрунтя методики розвитку рухових якостей, форми організації занять з фізичного виховання, управління і контроль у процесі фізичного виховання, програмно-нормативні основи фізичного виховання в галузі освіти, фізичне виховання учнів середнього і старшого шкільного віку, планування і облік процесу фізичного виховання.

Випускник повинен показати на атестації здобувача ступеня вищої освіти «магістр» глибокі знання основ теорії та методики фізичного виховання, організації та методики масової фізичної культури, управління фізичною культурою і спортом, спортивної метрології, історії фізичної культури, олімпійського спорту, професійного спорту, фізкультурно-спортивних споруд та ілюструвати їх прикладами зі спеціально-практичного блоку: гімнастика і методика викладання, спортивні ігри і методика викладання, легка атлетика і методика викладання, плавання і методика викладання, атлетизм та загально-фізична підготовка;

вміння пов'язувати загальні і конкретні питання, застосувати їх в практичній діяльності вчителя фізичної культури.

Для підтвердження практичної підготовки студенти повинні вміти складати документи планування шкільного курсу фізичного виховання, положення про змагання, сценарій спортивного свята, план підготовки спортивних заходів тощо.

Програма атестації на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» включає висвітлення таких питань:

Теорія та методика фізичного виховання. Фізичне виховання як педагогічний процес. Мета, завдання, засоби та методи фізичного виховання. Основи навчання руховим діям, розвиток рухових якостей. Методика побудови занять фізичними вправами. Формування знань, умінь та навичок, необхідних для найбільш ефективного вирішення педагогічних завдань. Використання оздоровчого впливу фізичних вправ на стан здоров'я учнів при різних формах організації фізичного процесу.

Управління фізичною культурою та спортом. Методологічні основи управління фізичною культурою та спортом. Об'єкт, предмет управління, понятійний апарат. Основні та допоміжні функції управління. Фізична культура і спорт як система. Державні та громадські органи управління фізичною культурою та спортом. Система підготовки та підвищення кваліфікації кадрів з фізичної культури і спорту. Структура і зміст діяльності фахівця фізичної культури і спорту в управлінні. Особистість як суб'єкт управління.

Фізичне виховання різних вікових груп.

Мета, завдання та основи організації процесу фізичного виховання студентів в закладах вищої освіти I-IV рівнів акредитації. Актуальні проблеми фізичного виховання в закладах вищої освіти (ЗВО) України:

- мета і завдання фізичного виховання студентів;
- особливості організації процесу фізичного виховання студентів (поділ студентів на навчальні відділення, посадові функції завідувачів кафедр і викладачів кафедр фізичного виховання ЗВО);
- актуальні проблеми фізичного виховання у ЗВО України.

Методика викладання навчальної дисципліни "Фізичне виховання" в закладах вищої освіти I-IV рівнів акредитації:

– особливості використання засобів і методів фізичного виховання (ФВ) у роботі зі студентами;

– характеристика методик розвитку рухових якостей студентів;

– характеристика методик навчання руховим діям студентів.

Педагогічний контроль у процесі ФВ студентів закладах вищої освіти I-IV рівнів акредитації:

– роль і значення педагогічного контролю у процесі ФВ студентів;

– організація педагогічного контролю у процесі ФВ студентів.

Методика організації позанавчальної роботи з ФВ студентської молоді:

– завдання позанавчальної роботи з ФВ зі студентами;

– особливості методики організації та проведення позанавчальної роботи з ФВ зі студентами;

– методика організації і проведення фізкультурно-оздоровчої роботи з ФВ студентів у місцях їх масового відпочинку.

Професійно-прикладна фізична підготовка (ППФП) студентів в закладах вищої освіти I-IV рівнів акредитації:

– завдання ППФП студентів;

– характеристика умов праці майбутніх спеціалістів;

– засоби ППФП;

– форми організації ППФП студентської молоді.

Фізична підготовка в системі підготовки військовослужбовців. Організаційні основи ФП і спорту в Збройних Силах України:

– мета і задачі ФП військовослужбовців;

– роль фізичної підготовки в сучасних умовах;

– засоби ФП військовослужбовців;

– форми організації ФП військовослужбовців.

Основи методики навчання і виховання військовослужбовців в процесі фізичної підготовки:

– реалізація принципів навчання в ході фізичної підготовки;

– послідовність навчання фізичним вправам;

– методика розвитку фізичних якостей;

– формування рухових навичок;

– розвиток спеціальних якостей засобами фізичної підготовки.

Значення та завдання ФВ дорослого населення. Основні напрямки ФВ дорослого населення:

- мета та завдання ФВ дорослого населення. Вікова періодизація дорослих;
- соціальні та біологічні закономірності побудови процесу ФВ дорослого населення;
- основні напрямки ФВ дорослого населення;
- реалізація загальних і спеціальних принципів ФВ в роботі з дорослим населенням.

Законодавче та нормативне забезпечення процесу ФВ дорослого населення:

- питання ФВ дорослого населення у Законі України "Про фізичну культуру і спорт" та цільовій комплексній програмі "Фізичне виховання – здоров'я нації";
- нормативні основи ФВ дорослого населення.

Реалізація загальних і специфічних принципів фізичного виховання в роботі з дорослим населенням:

- реалізація загальних принципів ФВ в роботі з дорослим населенням;
- реалізація специфічних принципів ФВ в роботі з дорослим населенням.

Теоретико-методичні основи багаторічної фізичної підготовки дорослих. Планування і контроль фізичного виховання дорослого населення:

- етапи фізичного розвитку людини;
- стратегія управління багаторічною фізичною підготовкою дорослого населення;
- технологія розробки планів ФВ дорослого населення;
- види контролю у ФВ дорослого населення;
- засоби і методи контролю у ФВ дорослого населення;
- градація рівнів фізичного стану людини.

Соціальні та біологічні передумови процесу фізичного виховання дорослого населення:

- соціальні передумови процесу фізичного виховання дорослого населення;

– біологічні передумови процесу фізичного виховання дорослого населення;

– віковий розвиток моторики дорослих.

2.1.2. Питання до першого модулю атестації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» «Фізична культура різних груп населення»

1. Організаційні форми фізичного виховання дітей дошкільного віку.

2. Підбір вправ ігрового характеру для проведення їх з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку.

3. Завдання та особливості методики фізичного виховання учнів середнього шкільного віку.

4. Рекомендації щодо організації та проведення уроків фізичної культури з учнями середнього шкільного віку.

5. Завдання та особливості методики фізичного виховання учнів старшого шкільного віку.

6. Рекомендації щодо організації та проведення уроків фізичної культури з учнями старшого шкільного віку.

7. Значення організаційних форм фізичного виховання школярів та їх класифікація.

8. Характеристика урочних форм занять учнів середнього і старшого шкільного віку.

9. Характеристика малих позаурочних форм занять учнів середнього і старшого шкільного віку.

10. Характеристика крупних позаурочних форм занять учнів середнього і старшого шкільного віку.

11. Форми фізичного виховання протягом навчального дня.

12. Масові фізкультурно-оздоровчі і спортивні заходи у школі та їх завдання.

13. Розподіл школярів на медичні групи для занять фізичними вправами.

14. Мета і завдання фізичного виховання студентів закладах вищої освіти (ЗВО) I-IV рівнів акредитації.

15. Особливості змісту роботи кафедри фізичного виховання ЗВО I-IV рівнів акредитації.

16. Завдання та форми позанавчальної роботи з фізичного виховання зі студентами ЗВО I-IV рівнів акредитації.

17. Реалізація фізкультурно-оздоровчої роботи зі студентами в місцях їх масового відпочинку.

18. Завдання професійно-прикладної фізичної підготовки студентів ЗВО.

19. Засоби професійно-прикладної фізичної підготовки студентів ЗВО.

20. Характеристика умов праці майбутніх фахівців та вимоги до їх фізичної підготовленості. Професіограма.

21. Форми організації професійно-прикладної фізичної підготовки студентської молоді.

22. Мета і завдання фізичної підготовки в Збройних Силах України.

23. Спортивна робота в Збройних Силах України.

24. Основні напрямки фізичного виховання дорослих та їх характеристика.

25. Чинники, що впливають на стан здоров'я дорослого населення.

26. Види фізкультурно-оздоровчих форм занять для дорослого населення та їх характеристика.

27. Кондиційне тренування та характеристика його періодів.

28. Загальні основи побудови тренування оздоровчої спрямованості для всіх вікових груп.

29. Методика використання оздоровчого бігу та ходьби для всіх вікових груп.

30. Методика використання плавання у роботі з дорослим населенням.

31. Методика використання їзди на велосипеді в оздоровчому тренуванні дорослого населення.

32. Методика використання пересування на лижах з метою оздоровлення.

33. Методика використання дихальної гімнастики дорослого населення.

34. Мета і завдання різних видів контролю при заняттях оздоровчим тренуванням.

35. Значення самоконтролю у фізичному вихованні дорослих.

2.1.3. Література

Основна література з фізичної культури різних груп населення

1. Ареф'єв В.Г. Фізичне виховання в школі: Навч. посібник / В.Г. Ареф'єв, В.В. Столітенко. - К.: ІЗМН, 2003. – 320с.

2. Державна національна програма "Освіта". Україна ХХІ століття. - К.: Райдуга, 1994. – 61с.

3. Іващенко В.П. Теорія і методика фізичного виховання. Навчальний посібник частина 1,2 / В.П. Іващенко, О.П. Безкопильний. – Черкаси: ЦНТЕІ, 2006. – 467 с.

4. Закон України "Про фізичну культуру і спорт". - К.: 1993.- 22 с.

5. Круцевич Т.Ю. Теорія и методика фізичного виховання. Частина 1, 2 / Т.Ю. Круцевич. – К.: Олімпійська література. – 2017. – 390 с.

6. Круцевич Т.Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків та молоді / Т.Ю. Круцевич, М.І. Воробйов, Г.В. Безверхня. - Київ: Олімпійська література, 2011.- 224 с.

7. Круцевич Т.Ю. Практика в системі фізкультурної освіти / Т.Ю. Круцевич, М.І. Воробйов. – К.: НУФВСУ Олімпійська література, 2006. – 190 с.

8. Комплексні програми середньої загальноосвітньої школи. Фізична культура 1-11 класи. Навчальна програма. Міністерство освіти України. Управління шкіл. – К.: Освіта, 1993. – С. 55.

9. Рухливі і спортивні ігри в школі: Посібник для вчителя / А.П. Демчишин, В.М. Артюх, В.А. Димчишин, Й.Г. Фалес. - К.: Олімпійська література, 1992. - 175 с.

10. Сергієнко Л.П. Практикум з теорії та методики фізичного виховання /Л.П. Сергієнко. – Харків: Освіта. Виховання. Спорт, 2007.- 272с.

11. Сергієнко Л.П. Терміни і поняття у фізичній культурі /Л.П. Сергієнко. - Тернопіль: Навчальна книга -Богдан, 2011.- 264 с.

12. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів Частина 1, 2 Б.М. / Шиян. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 272 с.

13. Шиян Б.М., Теорія фізичного виховання / Б.М. Шиян, В.Г. Папуша. – Тернопіль: Збруч, 2000. – 184 с.

14. Шиян Б.М. Теорія фізичного виховання / Б.М. Шиян, В.Г. Папуша, С.Н. Приступа. – Львів: ЛОНМІД, 1996. – 220 с.

Додаткова література з фізичної культури різних груп населення

1. Арефьев В.Г. Основы теории та методики физического воспитания. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – 268 с.

2. Линець М.М. Основы методики розвитку рухових якостей: Навч. посібник /М.М. Линець. - Львів.: Штабар, 1997. - 207 с.

3. Спортивна фізіологія: навчальна програма для вузів фізичного виховання і спорту /За ред. Євгенєвої Л.Я. - К.: Олімпійська література, 2000. – 359 с.

4. Круцевич Т.Ю. Теорія і методика фізичного виховання у 2 томах / Т.Ю. Круцевич. – К.: Олімпійська література, 2008 – 391 с.

5. Шиян Б.М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті /Б.М. Шиян, О.М. Вацеба. - Тернопіль: Навчальна книга -Богдан, 2008. - 275 с.

INTERNET – ресурси

1. <http://www.university.com.ua> (Херсонський віртуальний університет)

2. <http://www.uni-sport.edu.ua>

2.2. Медико-біологічні основи фізичної культури та спорту

2.2.1. Програма другого модулю атестації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр»

Блок медико-біологічних основ фізичної культури та спорту складає природничо-наукову базу професійної підготовки майбутнього викладача фізичного виховання і тренера, без засвоєння якої він не може грамотно будувати процес навчання.

Цикл медично-біологічних дисциплін викладається на всіх курсах факультету, до його складу входять: анатомія людини; фізіологія людини; фізіологічні основи фізичного виховання та спорту; біомеханіка; валеологія; спортивна медицина та гігієна; фізична реабілітація та масаж.

Анатомія людини та динамічна морфологія. Розвиток організму. Кістки та їх з'єднання. Анатомо-біомеханічні особливості опорно-рухового апарату. М'язи та їх функція. Серце і судини. Будова органів дихання. Система травлення. Сечостатева система. Нервова система. Сенсорні системи. Органи внутрішньої секреції.

Основи вікової морфології. Морфологічне забезпечення масової фізичної культури та спорту.

Біохімія. Хімія вуглеводів, жирів та білків. Вітаміни. Гормони. Обмін речовин. Біологічне окислення. Обмін вуглеводів, жирів та білків. Основи біохімії м'язового скорочення та його енергетичне забезпечення. Методи біохімічних обстежень організму людини.

Спортивна морфологія. Структурні зміни систем організму спортсмена; специфічність морфологічної адаптації, адаптація систем та органів до фізичних навантажень; загальні розміри і пропорції тіла, еталонні моделі, соматологічний тип; біологічний вік і рухові можливості; вплив генотипу і спортивна працездатність; морфологічні критерії відбору. Визначення складу тіла.

Фізіологія людини. Предмет та завдання фізіології як навчальної та наукової дисципліни, її місце у системі біологічних наук, важливість знань з фізіології для фахівців з фізичного виховання та спорту. Принципи життєдіяльності організму людини. Будова та функціонування окремих фізіологічних систем (центральна та периферійна нервова система, системи кровообігу, дихання, травлення, обміну речовин та енергії, терморегуляція, залози внутрішньої секреції, вища нервова діяльність, руховий апарат). Фізіологічні методи дослідження людини.

Спортивна медицина та гігієна. Фізичний розвиток дітей та підлітків. Медичні аспекти адаптації; реактивність організму та фізичні вправи; планування тренувального процесу з урахуванням змін у діяльності систем організму і його реактивності; чинники ризику, граничні стани, профілактика травматизму, перевтома, захворювання у спорті; гігієнічні вимоги до тренувального процесу; медичне забезпечення тренувань і змагань; перетренованість, визначення функціонального стану організму; основи лікарсько-педагогічних спостережень; гігієна харчування, допінги; стимулювання працездатності та відновлення; спорт і здоров'я. Невідкладна долікарська допомога при спортивних травмах і ушкодженнях.

Фізіологічні основи фізичної культури і спорту. Фізіологічні механізми адаптації органів і систем організму до фізичних навантажень. Поза тіла і м'язова діяльність. Загальна класифікація

фізичних вправ. Резервні можливості організму, механізми розвитку рухових якостей. Фізіологічні стани, принципи тренування, тренувальні ефекти, функціональна підготовленість. Фізіологічний контроль, індивідуальні, вікові, статеві особливості. Часова організація організму людини. Фізіологічне обґрунтування здорового впливу дозованих фізичних вправ.

Фізіологічна класифікація спортивних вправ. Системи енергозабезпечення м'язової роботи. Динаміка фізіологічного стану організму при спортивній діяльності. Фізіологія втоми і відновлення. Фізіологічні основи м'язової сили і витривалості. Фізіологічні особливості груп видів спорту. Формування рухових навичок і навчання спортивній техніці. Роль гормонів в адаптації до м'язової діяльності. Фізіологічний контроль, вплив середовища, екологія і спорт. Зворотність тренувальних ефектів.

Основи лікувального масажу. Фізіологічні механізми дії. Системи, форми, методи, види. Класифікація. Основні та додаткові прийоми. Показання та протипоказання. Гігієнічні вимоги. Окремі методики: масаж тулуба, таза, верхніх та нижніх кінцівок. Методики проведення загального масажу. Оздоровчий масаж. Спортивний масаж: попередній, тренувальний, відновлюваний. Лікувальний масаж при різних захворюваннях. Самомасаж. Точковий масаж. Апаратний масаж.

Фізична реабілітація. Механізм лікувальної та оздоровчої дії фізичних вправ. Засоби, форми та методи фізичної реабілітації. Механотерапія. Працетерапія. Фізичні вправи у воді. Теренкур та дозована ходьба. Психологічний тренінг. Дієто- та фітотерапія у програмах реабілітації. Організація заходів фізичної реабілітації. Фази та стадії реабілітації і рухові режими. Функціональна діагностика порогових станів хворого. Показання та протипоказання. Невідкладна допомога при ускладненнях. Принцип побудови програм реабілітації. Класифікація та відбір хворих. Дозування фізичних навантажень. Програмування занять. Облік та методи оцінки ефективності. Реабілітація у клініці внутрішніх хвороб. Реабілітація в ортопедії, травматології. Фізична реабілітація неврологічних хворих. Лікувальна фізична культура і масаж у дітей від 0 до 1 року. Лікувальна гімнастика вагітних та при гінекологічних

захворюваннях. Організація проведення занять у спеціальній медичній групі.

2.2.2. Питання до другого модулю атестації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» «Медико-біологічні основи фізичної культури та спорту»

1. Діагностика тренуваності і визначення спеціальної тренуваності
2. Дослідження біологічного віку та секс-контроль в спорті
3. Загальні вимоги до проведення функціональних проб та тестів
4. Зміст та завдання адаптивної фізичної культури
5. Значення вітамінів і мінеральних речовин для діяльності організму. Їх склад в продуктах харчування, вітамінізація спортсменів
6. Класифікація ациклічних фізичних вправ
7. Класифікація видів та прийомів масажу. Механізми фізіологічного впливу масажу. Особливості спортивного масажу
8. Класифікація та перша допомога при кровотечі, переломах і вивихах
9. Контроль адекватності оздоровчого навантаження
10. Лікувальна фізична культура при переломах трубчастих кісток кінцівок (періоди відновлювального лікування)
11. Лікувальна фізкультура та масаж при сколіотичній хворобі
12. Локалізація і механізми втоми при виконанні спортивних вправ
13. Медико-біологічні засоби відновлення фізичної працездатності
14. Медико-педагогічний контроль в фізичній культурі та спорті
15. Методи дослідження фізичного розвитку дітей та підлітків
16. Методи дослідження функціонального стану дихальної системи
17. Методи дослідження функціонального стану серцево-судинної системи
18. Методика визначення рівня максимального споживання кисню

19. Методика визначення фізичної працездатності за тестом PWC₁₇₀

20. Механізм розвитку і профілактика “гравітаційного шоку”, перша допомога при гострих патологічних станах

21. Натуральна фармакологія

22. Організація антидопінгового контролю в Україні. Характеристика допінгових засобів. Покарання спортсмена за вживання допінгів

23. Організація спортивної медицини в Україні

24. Основи раціонального харчування спортсменів

25. Особливості контролю за тренуванням дівчат і жінок

26. Особливості передстартового стану

27. Остеохондроз поперекового і шийного відділу хребта.

Завдання і засоби лікувальної фізичної культури

28. Перетренованість: клініка, діагностика, лікування

29. Печінковий больовий синдром: клініка, лікування

30. Поняття про гіпокінезію та кінезофілію. Роль рухової активності в житті людини

31. Причини виникнення та перша допомога під час нещасних випадків на воді

32. Стероїдні гормони. Їх вплив на м'язову та інші системи організму

33. Фізіологічна характеристика аеробних фізичних вправ

34. Фізіологічна характеристика анаеробних фізичних вправ

35. Форми роботи м'язів. Зміни будови м'язів під впливом рухової діяльності

2.2.3. Література

Основна література з медико-біологічних основ фізичної культури та спорту

1. Архипов О.А. Спортивна медицина / О.А. Архипов, М.Ф. Хорошуна, В.П. Мурза. – К.: Університет «Україна», 2007. – 249 с.

2. Бевзюк В.В. Функциональная анатомия опорно-двигательного аппарата (с основами динамической морфологии): Учебно-методическое пособие для студентов факультета физического воспитания и спорта всех форм обучения / В.В. Бевзюк, Б.Г. Кедровський. – Херсон: Издательство ХДУ, 2010. – 151 с.

3. Вілмор Дж.Х. Фізіологія спорту / Дж.Х. Вілмор, Д.Л. Костіл. – К.: Олімпійська література, 2003. – 605 с.

4. Возний С.С. Фізіологічні основи фізичної культури та спорту. Навч. посібник / С.С. Возний, С.К. Голяка. – Херсон: ХДУ, 2006. – 142 с.

5. Пушкар М.П. Основи гігієни / М.П. Пушкар. - К.: Олімпійська література, 2004. – 128 с.

6. Спортивна медицина: Навч. посібн. для вищих навчальних закладів / В.П. Мурза., О.А. Архипов., М.Ф. Хорошуха. – К.: Університет “Україна”, 2007. – 249 с.

7. Шаповалова В.А. Спортивна медицина і фізична реабілітація: Навч. посібник / В.А. Шаповалова. – К.: Медицина, 2008. – 248 с.

8. Шкопинський Є.О. Біохімія спорту / Є.О. Шкопинський, В.Б. Варвїнський. -Запоріжжя: ЗНУ, 2009. - 240 с.

9. Шахліна Л.Я. Спортивна медицина / Л.Я. Шахліна, Б.Г. Коган, Т.О. Терещенко. – К.: Національний університет фізичного виховання та спорту України, Олімпійська література, 2018. – 424 с.

Додаткова література з медико-біологічних основ фізичної культури та спорту

1. Бевзюк В.В. Фізична реабілітація / В.В. Бевзюк, С.І. Степанюк. Херсон: ХДУ, 2004. – 105 с.

2. Коляденко Г.І. Анатомія людини / Г.І. Коляденко. – К.: Либідь, 2009. – 384 с.

3. Мухин В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухин. - К.: Олімпійська література, 2005. – 422 с.

4. Спортивна морфологія: Навчальний посібник / За ред. М.М. Радька. – Чернівці: Книги ХХІ, 2007 – 196 с.

5. Сили Род Р. Анатомія и фізіологія / Род Р. Сили, Тренд Д. Стивенс, Филип Тейт. – К.: Олімпійська література, 2007. - Кн. 1. – 662 с., Кн. 2. - 663 с.

6. Ломака Ж.М. Фізіологія людини. / Ж.М. Ломака, Я.В. Кулачек. – Херсон: ВАТ «Херсонська міська друкарня», 2010. – 268 с.

2.3. Управління та маркетинг у фізичній культурі та спорті

2.3.1. Програма третього модулю до атестації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр»

Блок управління та маркетинг у фізичній культурі та спорті складає систему теоретико-методичних знань у галузі управління фізичною культурою та спортом в умовах формування в Україні

ринкових відносин. Для галузі «фізична культура і спорт» підготовка фахівців, що володіють знаннями управління та маркетингу, має вагоме значення, оскільки обов'язковим та постійним елементом їх діяльності є управління діяльністю фізкультурно-спортивної організації, організація та проведення змагань та фізкультурно-спортивних заходів, управління фізичною підготовкою учнів, навчально-тренувальним процесом спортсменів.

Управління фізичною культурою та спортом як навчальна та наукова дисципліна. Предмет науки управління. Зв'язок з іншими навчальними дисциплінами. Основні терміни та поняття. Мета управління: суб'єкт та об'єкт управління фізичною культурою та спортом. Схема організаційної структури управління ФК і С. Сучасні концепції управління ФК і С.

Організаційна структура управління фізичною культурою та спортом. Державні органи управління ФК і С. Громадські органи управління ФК і С.

Нормативно-правові основи управління фізичної культури та спортом. Сучасна система нормативно-правових актів з управління фізичною культурою та спортом. Закон України „Про фізичну культуру та спорт” як основа управління галузі. Ліцензування в галузі фізична культура та спорт. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності»

Кадрове забезпечення галузі «Фізична культура та спорт». Спеціальності у галузі фізична культура. Система вищих закладів освіти. Ступенева підготовка фахівців. Підготовка наукових кадрів. Рациональне використання кадрових ресурсів.

Вступ до спортивного менеджменту. Навчальна і науково-методична література для вивчення курсу. Структура курсу. Фізична культура і спорт як галузь нематеріальної сфери діяльності суспільства. Вихідні поняття та предмет навчальної дисципліни „менеджмент та маркетинг у фізичній культурі та спорті”. Загальне та особливе між поняттями „управління” та „менеджмент”. Предмет „менеджменту” у галузі фізична культура та спорт. Фізична культура і спорт в системі ринкових відносин. Фізкультурно-спортивні послуги як продукт галузі «Фізична культура і спорт».

Система менеджменту у фізичній культурі та спорті. Поняття системи менеджменту. Мета менеджменту. Механізм менеджменту у фізичній культурі та спорті. Характеристика принципів менеджменту. Класифікація функцій. Характеристика основних функцій менеджменту. Конкретні (специфічні) функції. Методи менеджменту. Функціональні різновиди менеджменту у фізичній культурі та спорту: стратегічний менеджмент, програмний та організаційний менеджмент, персонал-менеджмент, інноваційний, фінансовий менеджмент, ризик-менеджмент

Інформаційне забезпечення менеджменту у фізичній культурі та спорту. Інформація як предмет, засіб та продукт праці менеджменту. Зміст інформаційного забезпечення менеджменту у фізичній культурі та спорту. Інформатизація фізичної культури та спорту: концептуальні положення.

Фізкультурно-спортивна організація як відкрита система. Фізкультурно-спортивних організація як соціальна відкрита система. Внутрішнє та зовнішнє середовище організації. Класифікація фізкультурно-спортивних організацій. Організаційно-правові форми фізкультурно-спортивних організацій.

Управлінське рішення як системний інструмент менеджменту у фізичній культурі та спорті. Сутність управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень. Підходи до прийняття рішень. Процес розробки управлінських рішень. Способи прийняття рішень і фактори, які впливають на процес управління фізичною культурою та спортом.

Процес управління персоналом фізкультурно-спортивної організації. Персонал фізкультурно-спортивної організації. Сутність та характеристика формальних та неформальних груп. Влада та особистий вплив на підлеглих. Керівництво і його стилі: авторитарний, демократичний, ліберальний. Управління конфліктними ситуаціями.

Технологія створення фізкультурно-спортивної організації. Технологія створення фізкультурно-спортивної організації: загальна характеристика. Процедура вибору організаційно-правової форми фізкультурно-спортивної організації. Процедура інституалізації

фізкультурно-спортивної організації. Процедура ліцензування діяльності фізкультурно-спортивної організації.

2.3.2. Питання до третього модулю атестації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» «Управління та маркетинг у фізичній культурі та спорті»

1. Управління фізичною культурою та спортом як навчальна та наукова дисципліна: предмет науки управління; основні терміни та поняття; зв'язок з іншими навчальними дисциплінами.

2. Мета управління: суб'єкт та об'єкт управління фізичною культурою та спортом. Схема організаційної структури управління ФК і С.

3. Державні органи управління ФК і С.

4. Громадські органи управління ФК і С.

5. Сучасна система нормативно-правових актів з управління фізичною культурою та спортом.

6. Закон України «Про фізичну культуру та спорт».

7. Ліцензування в галузі фізична культура та спорт. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності».

8. Кадрове забезпечення галузі «Фізична культура та спорт»: спеціальності у галузі «Фізична культура і спорт». Система навчальних закладів. Ступенева підготовка фахівців. Підготовка наукових кадрів.

9. Фізична культура і спорт як галузь нематеріальної сфери діяльності суспільства.

10. Вихідні поняття, об'єкт і предмет вивчення спортивного менеджменту. Загальне та особливе між поняттями «управління» та «менеджмент».

11. Фізична культура і спорт в системі ринкових відносин.

12. Фізкультурно-спортивні послуги як продукт галузі «Фізична культура і спорт».

13. Маркетинг у спорті та його складові.

14. Поняття системи менеджменту. Мета менеджменту. Механізм менеджменту у фізичній культурі та спорті.

15. Характеристика принципів менеджменту.

16. Характеристика основних функцій менеджменту.

17. Конкретні (специфічні) функції менеджменту.
18. Економічні методи менеджменту.
19. Організаційно-адміністративні методи менеджменту.
20. Соціально-педагогічні методи менеджменту.
21. Функціональні різновиди менеджменту у фізичній культурі та спорту: стратегічний менеджмент, програмний та організаційний менеджмент, персонал-менеджмент.
22. Функціональні різновиди менеджменту у фізичній культурі та спорті: інноваційний, фінансовий менеджмент, ризик-менеджмент.
23. Інформація як предмет, засіб та продукт праці менеджера.
24. Зміст інформаційного забезпечення менеджменту у фізичній культурі та спорту.
25. Формування організаційної структури управління фізичною культурою та спортом. Види структур: лінійні, функціональні, лінійно-штабні, лінійно-функціональні.
26. Характеристика персоналу фізкультурно-спортивної організації.
27. Сутність та характеристика формальних та неформальних груп фізкультурно-спортивної організації.
28. Влада та особистий вплив на підлеглих.
29. Керівництво і його стилі: авторитарний, демократичний, ліберальний.
30. Фізкультурно-спортивна організація як відкрита система. Внутрішнє та зовнішнє середовище організації.
31. Класифікація фізкультурно-спортивних організацій. Організаційно-правові форми фізкультурно-спортивних організацій.
32. Сутність управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень.
33. Підходи до прийняття рішень. Процес розробки управлінських рішень.
34. Технологія створення фізкультурно-спортивної організації: загальна характеристика; процедура вибору організаційно-правової форми фізкультурно-спортивної організації
35. Технологія створення фізкультурно-спортивної організації: процедура інституалізації фізкультурно-спортивної організації.

2.3.3. Література

Основна література з управління та маркетингу у фізичній культурі та спорті

1. Городинська І.В. Управління фізичною культурою і спортом: навч. Посібник для студентів факультету фізичного виховання та спорту /І.В. Городинська. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2010. – 112с.
2. Гуськов С.И. Спортивный маркетинг / С.И. Гуськов – К.: Олимпийская литература, 1995. – 196 с.
3. Жданова О.М. Управління фізичною культурою Львів: Центр Європи, 2006. – 287 с.
4. Гуськов С.І. Спортивний маркетинг Київ.: Олімпійська література, 2002. - 296 с.
5. Осовська Г. В. Основи менеджменту К.: «Кондор», 2006. – 664 с.
6. Кузьмін О. Сучасний менеджмент /О. Кузьмін. – Львів: Центр Європи, 2005. – 176 с.
7. Менеджмент и экономика физической культуры и спорта: Учеб пособие для студ. Высш. Пед. Учеб. Заведений /М. Золотов и др. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 432 с.
8. Переверзин И.И. Менеджмент спортивной организации: учебное пособие. – 3-е изд. /И.И. Переверзин - М.: Физкультура и спорт, 2006. – 464 с.

Додаткова література з управління та маркетингу у фізичній культурі та спорті

1. Жданова О.М. Управління сферою фізичне виховання і спорту: Навч. Посібник для фізкультурних вузів /О.М. Жданова, Л.Я. Чеховська. – Дрогобич: Коло, 2009. – 224 с.
2. Городинська І.В. Управління фізичною культурою Херсон: ХДУ, 2010. – 44 с.
3. Мічуда Ю.П. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку /Ю.П. Мічуда. – К.: Олімпійська література, 2007. – 216 с.
4. Осовська Г.В. Основи менеджменту: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів /Г.В. Осовська. – К.: Кондор, 2003. – 556с.
5. Починкин А.В. Менеджмент в сфере физической культуры и спорта [Текст]: учеб.пособие /А.В. Починкин. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: Советский спорт, 2010. -264 с.
6. Осовська Г.В. Основи менеджменту: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів К.: Кондор, 2003. 132 с.
7. Франчук В.І. Основи менеджменту Львів: Каменярь, 2007. – 94 с.

МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

**С.С. Возний, І.Г. Глухов, І.В. Городинська,
Ю.А. Грабовський, О.С. Кольцова, І.В. Маляренко,
О.Б. Пришва, С.І. Степанюк**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до підготовки і складання
комплексного державного іспиту за фахом**

для студентів другого (магістерського) рівня
за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура)
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

ISBN 978-617-7783-26-7

Підписано до друку 12.11.2019 р. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Наклад 300 прим.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографія.
Ум. друк. арк. 1,89. Обл.-вид. арк. 2,03.
Замовлення № 1334.

Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В. С.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи: серія ХС № 48 від 14.04.2005 р.
видано Управлінням у справах преси та інформації.
Адреса: 73000, Україна, м. Херсон, вул. Соборна, 2,
тел. (050) 133–10–13, e-mail: printvvs@gmail.com, vish_sveta@rambler.ru